

Čtvrtek 2. dubna 2009

I

(Usnesení, doporučení a stanoviska)

USNESENÍ

EVROPSKÝ PARLAMENT

Vzdělávání dětí migrantů

P6_TA(2009)0202

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 2. dubna 2009 o vzdělávání dětí z rodin migrantů (2008/2328(INI))

(2010/C 137 E/01)

Evropský parlament,

- s ohledem na články 149 a 150 Smlouvy o ES,
- s ohledem na článek 14 Listiny základních práv Evropské unie,
- s ohledem na zelenou knihu Komise ze dne 3. července 2008 s názvem Migrace a mobilita: úkoly a příležitosti vzdělávacích systémů EU (KOM(2008)0423),
- s ohledem na směrnici Rady 77/486/EHS ze dne 25. července 1977 o vzdělávání dětí migrujících pracovníků ⁽¹⁾,
- s ohledem na směrnici Rady 2000/43/ES ze dne 29. června 2000, kterou se zavádí zásada rovného zacházení s osobami bez ohledu na jejich rasu nebo etnický původ ⁽²⁾,
- s ohledem na závěry předsednictví ze zasedání Evropské rady v Lisabonu ve dnech 23. a 24. března 2000,
- s ohledem na závěry předsednictví ze zasedání Evropské rady ve dnech 13. a 14. března 2008,
- s ohledem na své usnesení ze dne 13. října 2005 o integraci přistěhovalců v Evropě prostřednictvím školní docházky a vícejazyčné výuky ⁽³⁾,
- s ohledem na své usnesení ze dne 27. září 2007 o účinnosti a spravedlnosti v evropských systémech vzdělávání a odborné přípravy ⁽⁴⁾,

⁽¹⁾ Úř. věst. L 199, 6.8.1977, s. 32.⁽²⁾ Úř. věst. L 180, 19.7.2000, s. 22.⁽³⁾ Úř. věst. C 233 E, 28.9.2006, s. 121.⁽⁴⁾ Úř. věst. C 219 E, 28.8.2008, s. 300.

Čtvrtek 2. dubna 2009

- s ohledem na své usnesení ze dne 16. ledna 2008 o vzdělávání dospělých: Na vzdělávání není nikdy pozdě ⁽¹⁾,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 23. září 2008 o zlepšování kvality vzdělávání učitelů ⁽²⁾,
 - s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ze dne 25. února 2009 k zelené knize Komise – „Migrace a mobilita: úkoly a příležitosti vzdělávacích systémů EU“,
 - s ohledem na článek 45 jednacího řádu,
 - s ohledem na zprávu Výboru pro kulturu a vzdělávání (A6-0125/2009),
- A. vzhledem k tomu, že Evropská rada na svém zasedání ve dnech 13.–14. března 2008 vyzvala členské státy, aby se zasadily o zlepšení úrovně dosahovaného vzdělání u žáků z rodin migrantů,
- B. vzhledem k tomu, že Evropský rok mezikulturního dialogu 2008 je vhodným okamžikem k zahájení diskuze o úkolech a příležitostech vzdělávacích systémů EU,
- C. vzhledem k tomu, že za poslední desetiletí vzrostla migrace v rámci Unie, jakož i přistěhovalectví do Unie a že se tak v mnoha místech změnilo složení škol,
- D. vzhledem k tomu, že kulturní rozdíly často brání porozumění a dialogu mezi žáky navzájem a mezi žáky a učiteli,
- E. vzhledem k tomu, že existují jasné důkazy, že děti z rodin migrantů dosahují značně nižší úrovně vzdělání než jejich vrstevníci z nemigrujících rodin; a vzhledem k tomu, že velký počet dětí ve školách, kteří pocházejí z rodin migrantů, se nachází ve svízelném sociálně-ekonomickém postavení,
- F. vzhledem ke skutečnosti, že nadání dětí z rodin migrantů se často nemůže projevit a zůstává nevyužito, a to představuje sociální, kulturní a hospodářské znevýhodnění pro společnost jako celek,
- G. vzhledem k tomu, že jak je stanoveno v článku 14 Listiny základních práv, který rovněž vyžaduje soulad s vnitrostátními právními předpisy v oblasti vzdělávání, školní vzdělávání je pro děti do určitého věku základním právem, jakož i povinností, a to bez ohledu na jejich původ,
- H. vzhledem k tomu, že obsahová i organizační stránka vzdělávání a odborné přípravy spadá do vnitrostátních kompetencí a vzhledem k tomu, že právě na vnitrostátní nebo regionální úrovni je třeba vymezit a provádět jednotlivé strategie,
- I. vzhledem k tomu, že migrace může obohatit školy z kulturního i vzdělávacího hlediska, avšak při neexistenci vhodných doprovodných opatření může vést k vážným rozdílům,
- J. vzhledem k tomu, že členské státy musí reformovat své systémy vzdělávání a odborné přípravy; vzhledem k tomu, že musí spolupracovat společně s cílem vypracovat politické nástroje nezbytné pro zvládání důsledků migrace,
- K. vzhledem k tomu, že rostoucí rozmanitost žáků ve škole, která je výsledkem zvyšující se migrace, představuje výzvu pro učitelské profese, jimž se nedostává odborné přípravy ohledně vhodného zacházení s touto novou formou rozmanitosti ve třídě,
1. vítá výše zmíněnou zelenou knihu Komise ze dne 3. července 2008;
 2. domnívá se, že je správné, že se Komise míní zabývat důsledky pro vzdělávací systémy členských států nejen v případě migrace v rámci Unie, ale také v případě přistěhovalectví do Unie;

⁽¹⁾ Úř. věst. C 41 E, 19.2.2009, s. 46.

⁽²⁾ Přijaté texty, P6_TA(2008)0422.

Čtvrtek 2. dubna 2009

3. zdůrazňuje, že pracovníci v rámci Unie mohou být méně ochotni pracovat v cizině, pokud je zde nebezpečí, že jejich děti budou trpět, co se týče vzdělávání a že uspokojující vzdělávání dětí z rodin migrantů souvisí s volným pohybem pracovníků;
4. domnívá se, že je třeba vyvinout větší úsilí na úrovni EU, protože všechny členské státy čelí v tomto směru podobným výzvám; připomíná, že procento dětí z rodin migrantů ve školách bude v budoucnosti pravděpodobně stoupat;
5. připomíná, že zřízení integrovaných podpůrných center pro legální přistěhovalce má velký význam, protože tato centra umožňují přistěhovalcům účinně a s pomocí profesionálů překonávat všechny překážky související s integrací (tj. otázky týkající se práce, vzdělávání, zdraví atd.);
6. vybízí k tomu, aby byl v členských státech vytvořen model partnerství mezi školami a komunitami umožňující dětem, jejichž rodiče pracují v zahraničí, účast na programech pomoci, podpory a poradenství ze strany komunity;
7. zdůrazňuje, že děti a dospělí z rodin migrantů musí mít a chtít využít příležitost naučit se jazyk hostitelské země, pokud do ní mají být plně integrováni;
8. vyzývá vlády členských států, aby zajistily vzdělávání pro děti legálních migrantů, včetně výuky úředních jazyků hostitelské země, a podporu jejich rodných jazyků a kultur;
9. domnívá se, že je nezbytné, aby rodiče dětí – a zejména matky –, kteří jsou migranti, byli zapojeni do programů výuky úředních jazyků hostitelské země ve snaze zajistit, aby tyto děti nebyly oddělené od společnosti, a pomoci jim v integraci do škol;
10. domnívá se, že zachovávání a podpora mnohojazyčnosti musí být součástí osnov každé školy; trvá na tom, že výuka jazyků by měla být podporována od předškolního věku s cílem podpořit zapojení migrujících osob; domnívá se ovšem, že prostor pro výuku v mateřském jazyce v rámci osnov a její organizace však musí být ponechány na uvážení členských států;
11. vyzývá, aby byly vyřešeny problémy, kterým musí čelit děti doprovázející své rodiče při odchodu za zaměstnáním do jiného členského státu, při zápisu ve školách na úrovni odpovídající té, na které se výuky účastnily ve svém členském státě původu;
12. zdůrazňuje význam přímého zapojení rodin a dalších členů místního společenství, neboť sociální integrace je odpovědností celé společnosti a nikoli jen škol; zdůrazňuje skutečnost, že orgány poskytující sociální poradenství pro přistěhovalce musí být podporovány, aby spolupracovaly a lépe informovaly o vzdělávání a odborné přípravě s ohledem na trh práce hostitelské země;
13. uznává, že občanská společnost hraje významnou úlohu při podpoře migrantů a že může souběžně s oficiálním vzdělávacím systémem zásadně přispět v oblastech, jako je výuka jazyka hostitelské země;
14. zdůrazňuje potřebu začlenit migrující osoby a sociální skupiny, jako jsou Romové, do společnosti; vyzdvihuje, že integrace musí být založena na zásadách rovných příležitostí, ve vzdělávání, zajišťujících rovný přístup ke kvalitnímu vzdělávání; odmítá jakákoli řešení – ať dočasného či trvalého charakteru – která jsou založena nebo vedou k segregaci a špatnému vzdělávání;
15. zdůrazňuje význam rozvoje dovedností mezikulturní komunikace dětí z rodin migrantů a dětí z hostitelských zemí a domnívá se, že schopnost sdělovat svou kulturu a porozumět kultuře a hodnotám ostatních musí být ústředním prvkem klíčové schopnosti „kulturního povědomí a vyjádření“;
16. navrhuje, že by měla být prostřednictvím vyškolených pracovníků, kteří rovněž rozumí mateřskému jazyku migrantů, poskytnuta dodatečná finanční a správní podpora jazykovým kurzům pro legální migranty;

Čtvrtek 2. dubna 2009

17. trvá na tom, že je důležité, aby se děti z rodin migrantů učily svůj mateřský jazyk a jazyk státu, v němž žijí, a aby si již od předškolního věku osvojily čtení a psaní;
18. uznává, že je důležité zavést do školních osnov hodiny výuky pro migranty v jejich rodném jazyce, aby bylo zajištěno zachování jejich kulturního dědictví;
19. zdůrazňuje význam sportu při vzdělávání a odborné přípravě a jeho významnou roli pro integraci a sociální začlenění dětí ze znevýhodněného prostředí; doporučuje, aby sociální politika členských států brala plně v úvahu významnou úlohu, kterou má sport pro integraci migrantů;
20. zdůrazňuje nutnost zapojit mladé migranty do široké škály mimoškolních aktivit, neboť je to vynikající prostředek sociálního začlenění;
21. zdůrazňuje, že čím dříve a úspěšněji se děti a mladí lidé z rodin migrantů začlení ve škole, tím lepších výsledků dosáhnou ve škole, při dalším vzdělávání a na pracovním trhu; je pevně přesvědčen, že včasné předškolní vzdělávání výrazně tyto vyhlídky zlepšuje, a proto vyzývá členské státy, aby posílily účast migrantů na předškolním vzdělávání;
22. doporučuje, aby členské státy zabránily vytváření škol typu ghett nebo zvláštních tříd pro děti z rodin migrantů a aby podporovaly politiku vzdělávání přístupného pro všechny, při které jsou děti rozdělovány do tříd na základě úrovně vzdělání a individuálních potřeb.
23. domnívá se, že by ve školách, do kterých chodí děti z rodin migrantů, měly školní osnovy věnovat mnohem větší pozornost jejich potřebám, a že by učitelé měli projít odbornou přípravou v oblasti mezikulturních dovedností s cílem umožnit jim co nejúčinnější zacházení s rozmanitostí ve školách;
24. zdůrazňuje, že vzdělávání dospělých určené migrantům může podpořit integraci jak dospělých migrantů, tak jejich dětí, a zdůrazňuje proto potřebu výrazného rozvoje celoživotního učení pro migranty-rodiče;
25. vyjadřuje obavu nad vysokou mírou předčasného ukončení povinné školní docházky dětí z rodin migrantů a domnívá se, že by mělo být vynaloženo úsilí pro zajištění jejího dokončení těmito dětmi;
26. zdůrazňuje, že vysoce kvalitní vzdělávací systém musí být otevřený pro každého;
27. je přesvědčen, že opatření na zlepšení vzdělávání dětí migrantů jsou přínosem pro celou společnost;
28. domnívá se, že vzdělávání učitelů by mělo být interdisciplinární a mělo by učitele připravit na rozmanitost a na multikulturní a mnohojazyčné vzdělávací přístupy;
29. upřednostňuje systémy mobility, které by zaměstnávaly učitele ze zemí původu, aby tak usnadnily dětem z rodin migrantů kontakt s kulturou a civilizací jejich země původu;
30. zdůrazňuje, že by kvalita vzdělávání učitelů měla být zaměřena podle učitelského poslání;
31. zdůrazňuje v této specifické souvislosti význam mobility učitelů jako nedílné součásti programů vzdělávání učitelů; domnívá se, že učitelé by měli mít možnost strávit jeden či dva semestry na hostitelských univerzitách v zahraničí;
32. domnívá se, že školy potřebují učitele z řad přistěhovalců, neboť tito učitelé nabízejí svým kolegům důležitou zkušenost, představují úspěch sociálního začlenění a mohly by být vzorem pro děti v tíživé situaci;
33. zdůrazňuje význam speciálního vzdělávání učitelů, jež se výslovně zaměřuje na speciální situaci dětí z rodin migrantů, nezbytnost jejich úspěšného začlenění do běžných vzdělávacích systémů a potřebu zlepšit úroveň vzdělání;
34. zdůrazňuje potřebu existence poradenských služeb pro pomoc dětem a mladým lidem z rodin migrantů vyrovnat se s kulturním šokem a přizpůsobit se hostitelské společnosti;

Čtvrtek 2. dubna 2009

35. navrhuje, aby jednotlivé členské státy vypracovaly vzdělávací programy zaměřené na zlepšení povědomí o otázkách lidských práv, s důrazem na rovnost, začlenění a osobní svobodu, ve snaze zabránit xenofobii a segregaci, jež se mohou jevit jako nevyhnutelné v situacích týkajících se migrantů a které se mohou znepokojivě rychle šířit;
36. trvá na tom, aby bylo se všemi migranty a osobami, které nejsou migranty, zacházeno stejně; domnívá se, že školy a jednotliví učitelé by na rozmanitost měli pohlížet jako na normální situaci, jednat s každým jednotlivcem s úctou a poskytovat migrantům podporu, kterou potřebují;
37. oceňuje příspěvek neformálního vzdělávání tím, že mladým migrantům poskytuje cenné dovednosti, které doplňují dovednosti získané ve školách, a vyzývá školy, aby intenzivněji spolupracovaly s poskytovateli neformálního vzdělávání, jako jsou mládežnické organizace;
38. znovu opakuje, že diskriminace na základě rasového a etnického původu v oblasti vzdělávání je zakázána směrnicí 2000/43/ES, a vyzývá, aby byla diskriminace z jakéhokoli důvodu včetně národnosti a pobytového statusu postavena v oblasti vzdělávání mimo zákon;
39. uznává, že současná ustanovení směrnice 77/486/EHS neodpovídají nové sociální realitě Unie; důrazně podporuje konzultační proces zahájený Komisí;
40. zdůrazňuje, že by měla být podporována rozmanitost ve školách a že by měla být věnována zvláštní pozornost a podpora nejzranitelnějším skupinám migrantů, včetně dívek;
41. domnívá se, že směrnice 77/486/EHS musí být pozměněna a měla by zahrnovat vzdělávání dětí, které jsou státními příslušníky nečlenských států, nebo dětí rodičů, kteří nejsou státními příslušníky členských států;
42. zdůrazňuje význam stávajících právních předpisů EU, jež zaručují práva na vzdělání pro studenty ze třetích zemí, jako je směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES ze dne 29. dubna 2004 o právu občanů Unie a jejich rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států ⁽¹⁾ a směrnice Rady 2003/109/ES ze dne 25. listopadu 2003 o právním postavení státních příslušníků třetích zemí, kteří jsou dlouhodobě pobývajícími rezidenty ⁽²⁾; vyzývá Komisi, aby průběžně monitorovala veškerá opatření přijatá členskými státy, která mají sklon omezovat nebo rušit získaná práva;
43. žádá, aby školy s vysokým podílem dětí z přistěhovaleckých rodin měly k dispozici nezbytný personál a vybavení, aby tak byly schopné reagovat na výzvu, kterou je různorodost tříd a byla jim umožněna kvalitní výuka; žádá, aby Komise a Rada v rámci otevřené metody koordinace zahájily dialog mezi členskými státy s cílem vyměnit si osvědčené postupy a vypracovat společný program, který se bude zabývat nedostatky v oblasti vzdělávání přistěhovalců;
44. vyzývá Komisi, aby pravidelně podávala zprávu o pokroku učiněném v oblasti zapojení dětí z rodin migrantů do školních systémů členských států;
45. domnívá se, že velkým městům musí být poskytnuta svoboda koordinovat politiku určenou na podporu integrace dětí z rodin migrantů s politikami a strategiemi v oblasti bydlení, péče (o děti), pracovního trhu, zdraví a sociálních podmínek, což jsou oblasti, u kterých byl prokázán dopad na akademické výsledky dětí z rodin migrantů a na jejich úspěšnou integraci do společnosti, a tato města musí tuto svobodu využít;
46. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů a vládám a parlamentům členských států.

⁽¹⁾ Úř.věst. L 158, 30.4.2004, s. 77.

⁽²⁾ Úř.věst. L 16, 23.1.2004, s. 44.